

VERSLAG

ENERGIETOP

INTRODUCTIE

Energietop

Op 11 en 12 juni organiseerde de gemeente Kampen een Energietop. Waar inwoners, ondernemers, initiatieven, raadsleden en experts met elkaar in gesprek zijn geweest over hoe zij de grootschalige opwek van elektriciteit in gemeente Kampen voor zich zien.

Achtergrond

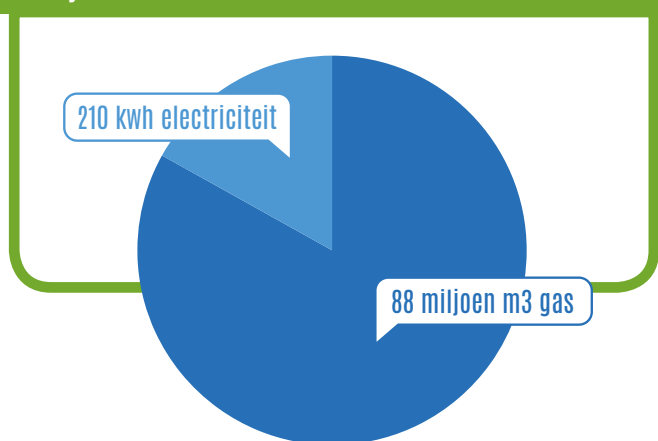
Tijdens de klimaatop van Parijs, zijn internationaal afspraken gemaakt om de CO2-uitstoot te verminderen. Landelijk zijn deze afspraken uitgewerkt in het klimaatkkoord. Ook de gemeente Kampen wil en moet haar steentje bijdragen, en heeft de ambitie uitgesproken om in 2035 energieneutraal te zijn.

Deze energievraag is te verdelen in twee stukken:

1. De verduurzaming van het elektriciteitsgebruik
2. De verduurzaming van warmtegebruik, waaronder aardgasvrij.

De energietop ging vooral om het eerste: de opwek van elektriciteit.

De cijfers

In de gemeente Kampen wordt jaarlijks 210 miljoen kilowattuur aan elektriciteit verbruikt. Om deze energie lokaal op te wekken, is zo'n 280 hectare aan zonnepanelen nodig, of zo'n 35 grote windmolens. Natuurlijk worden ook de andere opties meegenomen, zoals zon op dak en extra besparing. Toch is het op dit moment niet realistisch dat Kampen voldoende elektriciteit kan opwekken zonder voor een groot deel gebruik te maken van zonnevelden en/of windenergie.

Programma energietop

De Energietop bestond uit drie delen:

- 1) De dinsdagavond was de avond voor bewoners. Aan de hand van vijf dilemma's ging men met elkaar in gesprek over de vraag waar en hoe grootschalige energieopwekking plaats zou moeten vinden, welke kansen zij zien bij de verschillende mogelijkheden, en welke zorgen er zijn.

Bewoners

De Energietop bestond uit drie delen:

2) Op de woensdagmiddag kregen ondernemers, initiatiefnemers en andere betrokkenen de kans om te reageren op de dilemma's en de uitkomsten van de bewonersavond. En hielden drie ondernemers een inspirerend verhaal over hun initiatieven. Gerard de Ruiter, algemeen directeur van Zonnegilde, Bert Weever van de windmolens in de Zuiderzeehaven en Radboud Vorage over geothermie.

3) Op woensdagavond vond een afsluitende expertmeeting met de gemeenteraad plaats: Hier gaven experts informatie over de besproken dilemma's en de uitkomsten van de twee eerdere sessies en werden de stellingen met raadsleden besproken.

Dilemma's

De onderstaande dilemma's stonden centraal in de energietop. Tijdens de drie bijeenkomsten zijn er veel verschillende meningen gehoord over deze dilemma's, de grote lijnen en meest genoemde punten zijn hieronder samengevat.

Welke Energiemix

Naast het opwekken van energie op de daken, zullen er in ieder geval ook windmolens en/of zonnevelden nodig zijn om voldoende elektriciteit op te wekken.

Om de doelstelling te halen, moet Kampen voornamelijk inzetten op de bouw van **35 grote windmolens**.

om de doelstelling te halen, moet Kampen voornamelijk inzetten op de aanleg van **280 hectare zonnevelden**.

De bewoners gaven mee vooral aandacht te hebben voor het gebruik van grond, de zichtbaarheid in het landschap en hinder voor omwonenden en de natuur.

De meeste deelnemers gaven uiteindelijk aan dat beste oplossing zit in de combinatie tussen wind en zon, waarbij ze liever een aantal echt grote windmolens zouden zien, dan meerdere kleine windturbines. Ook de ondernemers zien graag een combinatie van wind- en zonne-energie, om zo veel mogelijk initiatieven een kans te geven en het elektriciteitsnet optimaal te benutten.

“Liever echt grote windturbines dan meerdere kleine.”

“Zijn kernenergie en waterkracht geen optie?”

Naast zon en wind werden andere vormen van energie geopperd (zoals kernenergie en waterkracht). Deze opties zijn meestal nog niet rendabel.

“Combineer wind en zon zo veel mogelijk

(minder netbelasting).”

Raadsleden delen over het algemeen de mening dat een mix nodig is. Ze bespraken onder andere het verspreiden van de pieken in opwek over dag en jaar en het per plaats specifiek bekijken welke energiesoort het beste past.

Waar?

Het opwekken van nieuwe energie zal effect hebben op het ruimtegebruik en het landschap in de gemeente Kampen. Wat heeft hier de voorkeur?

Ook het **Nationaal landschap** kan worden gebruikt voor grootschalige opwek.

Nee, grootschalige opwek moet altijd zo dicht mogelijk bij de **bebouwde omgeving** plaatsvinden.

Bewoners zijn verdeeld over deze stelling. Sommige mensen willen liever helemaal geen windmolens op het oude land van Kampen. Toch zijn er wel een aantal plaatsen te noemen waar mensen grootschalige energie-opwek voor zich zien, zoals langs de N50, op industrieterreinen, in de Koekoekspolder en rond Kampereiland bij het Ketelmeer.

“Het landschap verandert voortdurend, alles went.”

Op woensdagmiddag vullen de ondernemers hierop aan dat grote projecten in het landelijk gebied vaak gemakkelijker te realiseren zijn dan dicht bij de bebouwde kom. Hier zijn namelijk minder omwonenden die er last van kunnen hebben.

“Het open landschap hoort bij Kampen.”

Na het horen van deze meningen bespreekt de gemeenteraad dat beide opties nodig zijn: Je ontkomt er niet aan om zowel in het landelijk gebied als bij de bebouwde omgeving te zoeken naar de beste plekken. Men is het met de bewoners eens dat er in ieder geval moet worden gekeken naar plaatsen die al enigszins verrommeld zijn.

“Langs de N50 is 10 kilometer ruimte.”

Participatie

Welke rol wil de Kamper samenleving hebben bij de grootschalige opwek van energie? Willen inwoners zelf komen met initiatieven. En wat is ervoor nodig om te zorgen dat dit gebeurt?

Projecten alleen toestaan wanneer **inwoners zelf** met het initiatief komen

Nee, de **overheid bepaalt** of een project doorgaat, ook als er weinig draagvlak is bij omwonenden

Inwoners zien vooral een grote rol voor zichzelf in het leggen van zonnepanelen op dak, en willen dat de overheid bestaande belemmeringen daarin wegneemt. De gemeente zou grote en kleine initiatieven moeten omarmen en stimuleren. Anderen vinden dat de verantwoordelijkheid bij de overheid moet liggen, zij kunnen meer realiseren dan vrijwilligers. Ondernemers en initiatieven vatten dit goed samen: Van onderop wanneer het kan, maar van bovenaf wat het moet.

“Omgekeerde vraag: Wat kunnen initiatieven van onderop van de gemeente verwachten?”

De raadsleden debatteren over de rol en verantwoordelijkheid van de overheid, en hoe zij deze op zo'n manier kunnen invullen dat inwoners de kans hebben om met initiatieven te komen en betrokken te

“Bij 60% draagvlak:

Kaders nodig om 40% te beschermen.”

worden. Hier wordt een combinatie besproken tussen duidelijke kaders en voorwaarden vanuit de overheid, het stimuleren van lokale initiatieven en het eerlijk verdelen van lusten en lasten.

“En-en: Van onderop wat kan, van bovenaf als het moet.”

Financiële participatie

Kunnen we de opbrengsten van lokaal opgewekte energie ten gunste laten komen van de eigen samenleving? Bijvoorbeeld door omwonenden de kans te geven te investeren in een energieproject bij hun in de buurt, of door een deel van de opbrengsten via een omgevingsfonds of een gemeentelijk energiebedrijf terug te laten vloeien naar maatschappelijke projecten in Kampen Is dit een goed idee?

In elk project moeten ook **inwoners en lokale bedrijven** kunnen investeren, de overheid moet dat mogelijk maken.

De energietransitie moet worden overgelaten aan **marktpartijen**.

De gemeente moet **zelf een energiebedrijf** oprichten.

In gesprek over deze stelling vertellen bewoners dat ze zelf wel aan de slag willen in hun huis of door het oprichten van een energiecoöperatie. De gemeente zou coöperaties van bewoners die iets willen moeten faciliteren, informeren en ondersteunen, en het goede voorbeeld moeten geven bij haar eigen panden.

“Gemeente zou zelf het goede voorbeeld moeten geven.”

Een ander deel van de bewoners ziet graag dat projecten centraal worden geregeld via een gemeentelijk energiebedrijf. Wanneer projecten wel door marktpartijen ontwikkeld worden, zou de gemeente de voorwaarde moeten stellen dat er een bepaald percentage van de opbrengst in een omgevingsfonds komt.

“Stimuleren van burgercoöperaties.”

Ook ondernemers geven aan dat ze zelf graag aan de slag willen. Verschillende ondernemers zijn al bezig, of denken na over meer innovatieve opties.

“Lokale partijen voorrang geven met subsidies”.

De raadsleden zagen mogelijkheden om winsten te laten terugvloeien naar de lokale samenleving. Hierdoor ontstaat er naast rendement ook draagvlak en eigenaarschap onder inwoners. Een aandachtspunt is wel dat ook inwoners die niet kunnen investeren profijt moeten hebben, bijvoorbeeld via een collectief fonds of voorfinanciering door de overheid.

“Fonds of aandelen voor bewoners die hun woning willen verduurzamen”.

Spreiding of bundeling?

Hoe kan de grootschalige opwek van energie het beste over de gemeente verdeeld kon worden:

Het opwekken van energie moet vooral plaatsvinden op een **klein aantal grootschalige locaties** die vooraf zijn aangewezen.

Nee, windturbines en zonneparken mogen ook wat **meer verspreid** worden toegestaan op plaatsen waar ruimte is.

De bewoners zien van beide kanten voordelen: Kleine locaties zijn sneller te ontwikkelen en zorgen ervoor dat omwonenden op veel verschillende plaatsen de kans hebben om collectief stroom af te nemen.

“Concentreer windturbines en zonnepanelen op locaties ‘die toch al lelijk zijn’”.

Tegelijkertijd zou je een klein aantal locaties met een minder aantrekkelijk landschap, of met weinig omwonenden, kunnen uitkiezen voor grootschalige opwek, waardoor er minder lasten zijn. Alleen over opwek in de historische binnenstad verschillen de meningen.

“Beide: Kleine locaties met laaghangend fruit, en daarna juist heel groot”.

“Maak initiatieven in de binnenstad ook mogelijk”.

Op de avond voor de gemeenteraad voegt Rachel Marty van netbeheerder Enexis hieraan toe dat grote geclusterde projecten het gemakkelijker en goedkoper maken om de juiste infrastructuur aan te leggen.

“Elke wijk heeft recht op zijn eigen windmolentje”.

De gemeenteraad is verdeeld, maar wil in ieder geval beginnen in de gebieden waar het landschap er het minst onder leidt. Daarnaast wordt er gesproken over een combinatie van een aantal grootschalige locaties om zorgvuldig en efficiënt energie op te wekken en diverse kleine locaties.

Overige onderwerpen

Niet alle onderwerpen konden worden behandeld in de energietop.

Wel werden naar aanleiding van het debat een aantal vragen gesteld en punten ingebracht, waaronder:

- Besparing moeten we zeker niet vergeten: Wat je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken.
- Onderwerpen als opslag en vervoer van energie, bijvoorbeeld via waterstof, en het warmtevraagstuk zijn in deze energietop nog weinig besproken en zouden op een later moment aan bod kunnen komen.
- Er is onzekerheid over landelijke regelingen. Gemeente Kampen gaat hier niet over, maar zou wel samen met de VNG kunnen lobbyen.
- De netcapaciteit is op dit moment onvoldoende. Wanneer er duidelijke keuzes worden gemaakt over opwek van energie, zal Enexis gaan investeren in het elektriciteitsnet.
- Ook bewustwording onder Kamper jongeren wordt genoemd als aandachtspunt. [Klik hier voor een voorbeeld.](#)

CONTACT

Heeft u vragen of wilt u meer informatie?
Neem dan contact op met:

Gemeente kampen

Charlotte Nauta,
Programmamanager Duurzaamheid
c.nauta@kampen.nl
14 038

Jaap Vosselman,
Adviseur Milieu en Energie
j.vosselman@kampen.nl
14 038

Kampen

Natuur en Milieu Overijssel

Wendy Oude Vrielink,
Adviseur Energie en Duurzaamheid
oudevrielink@natuurenmilieuovertijssel.nl
(038) 4250964

natuur en milieu overijssel